

Recensie De onzichtbare man ★★★★★

zaterdag 21 april 2018 DE Studio Antwerpen Bert Hertogs

Een waanzinnige voorstelling. Dat is De onzichtbare man van Theater Artemis uit 's-Hertogenbosch in een regie van Jetse Batelaan. Een kanjer die zowel voor de allerjongsten als de volwassenen voor behoorlijk wat hilariteit zorgt. Het succesrecept? Een uur lang het publiek (deels) gewoon negeren. 'Ze zeiden dat het druk zou zijn maar de stoelen zijn niet vol' klinkt het in een nummer van Keimpe de Jong en Arend Niks wanneer het publiek plaatsneemt. Openen doet René van 't Hof als theatertechnicus – 'Ik kom gewoon een beetje helpen met licht en geluid' – in een glittermaillot en met werklamp op zijn hoofd. Hij speelt Johan, de vervanger van René die vandaag niet kon, wat de rest jammer vindt. Want ze hebben René kennelijk graag. De onzichtbare man speelt een ingenieus spel tussen realiteit en fictie, tussen zichtbaar en onzichtbaar, tussen wat voor de schermen en achter de schermen gebeurt bij een voorstelling, en heeft zowel een letterlijke als een figuurlijke laag. Het levert een uur lang doller pret op, ook al omdat er zo veel in interactie met het publiek gegaan wordt, of het net helemaal straalgenoegeerd wordt. De allerjongsten blijven maar roepen 'Wij zijn hier wel!' wanneer het licht op het publiek uit is en de acteurs hen zozegd niet zien. Héerlijk? En of!

Johan komt alvast aanzetten met een lange imaginaire ladder. Daarmee stoot ie meermaals tegen de theaterdoeken aan de zijkanten van het podium die daardoor beginnen trillen. Wanneer hij het ding achter het linker voorste theaterdoek geplaatst heeft, kan ie eindelijk de flap ervan goed hangen. Verder ontdekt ie nog twee papiertjes op het toneel die hij met een ingebeeld borstel wegveegt. Opvallend daarbij is dat het tweede stukje afval zich niet naar links laat wegvegen. Kennelijk heeft afval een eigen willetje...

Rob, de onzichtbare pianist, komt erbij terwijl de volgsport op hem gericht wordt. Met Johan doet ie alvast een soundcheck. De pianokruk zien we achteruitgeschoven worden terwijl het kussentje waarop je kan zitten een beetje naar beneden gaat wanneer Rob plaatsneemt. De klep van de buffetpiano opent, het lichtje gaat aan en de eerste noten worden gespeeld. Daarna wordt de zangmicro getest. Er wordt op geklopt waarop Johan vraagt om een stuk tekst uit de voorstelling te proberen wat een hilarisch 'One two. One Two.' oplevert. Wanneer Johan vraagt om wat hoger te gaan, gaat het microstatief de hoogte in, en wanneer ie lager wil, naar beneden. En dat terwijl ie gewoon wou dat Rob even zijn stem hoger of lager zou plaatsen.

Communicatie die misloopt tot het absurde toe, ook dat zit in deze geweldige 'De onzichtbare man'. Zo blijft Rob maar piano spelen terwijl Nimuë (Walraven) als pierrot met Johan wil praten. Later blijkt dat de pianist 54 is, wat hem niet alleen lekker eigenzinnig en koppig maakt, het is vooral ook erg herkenbaar, dat gedrag van een vierjarige, die druk doet, moeite heeft om te luisteren (blijven doorspelen) en houdt van verstoppertje spelen. Ook stiekem dingen doen die niet mogen (Rob eet chips dankzij een kindje op de eerste rijen die hem daarbij helpt) horen daarbij. Want hoewel wij Rob niet kunnen zien, kan hij ons wel zien wanneer we onze ogen sluiten, en tegelijk in de handen klappen. Dan gaat het licht op het publiek namelijk aan.

Terwijl de jongsten zich schor roepen om aandacht: 'Wij zijn hier wel!' en de acteurs volhouden dat er 140 tickets verkocht zijn, maar niemand is komen opdagen, is het smullen van de verschillende lagen die theater Artemis toevoegt. 'Concentreer jij je maar op je rol, die is al moeilijk genoeg!' klinkt het als een pittige sneer richting Nimuë, een naam die Johan maar niet uitgesproken krijgt en hij dan maar weglacht met een grappig 'Anyway'. Andere fijne taalvondsten zijn onder andere 'Je ziet een beetje witjes' tegen Nimuë die wit geschminkt is als pierrot en 'Rob wil jij even je klep dichtdoen?', letterlijk als vraag om de pianoklep dicht te doen, figuurlijk om stil te zijn.

Nog zo'n fijne vondst is dat de acteurs Marijn Brussaard als mannelijke pierrot, Nimuë Walraven en René van't Hof, en de toeschouwers op den duur spoken beginnen zien. Op de (live) videobeelden van een zwart-wit stomme film van De onzichtbare man verschijnen spoken terwijl die niet te zien zijn op het podium op dat moment en vice versa. Op dat vlak trekt deze theatervoorstelling ook de kaart van de magie, van verschijnen en verdwijnen. Een kindje dat op de eerste rijen zit mag bijvoorbeeld een imaginair pakje chips gaan halen via de backstagedeur rechtsachteraan. Wanneer Nimuë het lege pakje aan Rob vraagt, komt dat plots tevoorschijn.

Een andere geweldige knipoog naar theatertechniek is het theaterdoek rechtsvooraan waarop een brandslanghaspel op afgebeeld staat. Wanneer dat doek weggedaan wordt, staat daar achter een echte haspel. En wanneer er een verlengdraad gevraagd wordt om te lenen, klinkt het – erg herkenbaar voor het theatercircuit overigens – uit de mond van Johan: 'Wij lenen helemaal niets uit bij theater Artemis!' Het is dat spel, tussen echt en vals, soms op het absurde af dat deze 'De onzichtbare man' ronduit geniaal maakt.

< Bert Hertogs >

De onzichtbare man tourt nog tot en met zondag 13 mei in Vlaanderen en Nederland. Er zijn nog twee data in Vlaanderen. Op 25 april is de voorstelling te zien in 30CC te Leuven en op 5 mei in het CC van Hasselt.